

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

§. I. An quilibet Superior secumdispensare possit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

stantijs, sub quibus sunt sub jure naturali, id quod præceptum est, nequit fieri non præceptum; & quod prohibitum, fieri non prohibitum; quod tamen evenire deberet, si cadere posset sub dispensationem. Et ideo, cum dicitur: *quilibet Legislatores in lege sua dispensare potest vel per se, vel per alium*, ad summum obtinet in lege positiva, sed non *necessaria*, seu naturali, de quo plura V. l. 4. decret. à n. 2015.

1102. Quæstio est 2. *an in jus positivum divinum cadere possit dispensatio?* de dispensatione, quam facit ipse Deus, vel alius ejus nomine, non est dubium; sed difficultas est, an alicui hominum Deus communicaverit potestatem, suo (nimirum Dei) nomine, dispensandi in jure divino positivo? plures tenere affirmativam diximus l. 4. n. 2020. probabiliorem tamen ibidem n. 2021. diximus negativam, nisi in casu pro quo habetur Dei revelatio, vel Ecclesiæ autoritas, pro tali concessione summo Pontifici facta. Cujus probationem, & contrariorum solutionem dedimus loc. cit. à n. n. jam citato.

§. III.

An, & qualiter Legislatores dispensare possit in legibus à se conditis? aut inferior in lege Superioris?

1103. DE hac quæstione plura dedimus lib. 4. decret. ubi ad 1. quæstionem respondimus, posse, nisi affectæ sint majori vinculo, ut ibidem exposuimus à n. 2030. ubi etiam retulimus casus, pro quibus ea potestas limitatur. Ad 2. quæstionem respondent aliqui, posse inferiorem dispensare in lege Superioris *non reservata*, quoties ei non est interdictum; sed l. 4. à n. 2034. tanquam probabilius amplexi sumus, id inferiorem non posse, nisi expressè, vel tacitè illi concessum sit à Superiore; ubi pariter hujus opinionis attulimus probationes, & contrariorum solutionem. Quando autem censeatur inferiori tacitè concessum, ut dispensare valeat in lege Superioris, ibidem attulimus à n. 2038. quid verò possit inferior in lege Superioris in dubio, vel casu urgentis necessitatis? constat ex dict. ibid.

à n. 2043.

ARTICULUS XVIII.

De passiva dispensatione legis.

1104. Quæstio est, circa quos potestas dispensandi exerceri possit? communis responsio est, eam exerceri circa subditum. Nam actus dispensationis, seu exemptionis ab obligatione legis, non minus est actus jurisdictionis, quam condere legem, & obligationem; lege inducta, imponere; eo ipso autem importat in ferente legem, vel dispensante superioritatem, & in obligando, vel dispensando subjectionem. Difficultas est, an quilibet possit se subicere, seu inducere in se subjectionem, ut vi ejus ab illo, cui se subicit, relaxari, aut dispensari possit in lege?

§. I.

An quilibet Superior secum dispensare possit?

1105. Quæstio est 1. an secum dispensare possit in lege propria? hæc quæstio pendet ab ista, *an Legislatores ligetur legibus à se conditis?* Ad hanc quæstionem respondimus superius à n. 551. ubi diximus Legislatorem non ligari suis legibus quoad vim coactivam, sed solum directivam, non in vi talis legis, sed in vi circumstantiæ, qua posita subintret jus naturæ, adstringens illum gubernare subditos etiam exemplò. Ex hoc responderetur, posse Superiorem dispensare secum solum indirectè in lege propria, tollendò scilicet illi comprehensionem suæ personæ (hoc enim pendet ab ejus voluntate) consequenter faciendò, ne sublatà circumstantiâ, à qua pendet, lex naturæ subintret.

1106. Quæstio est 2. an Superior secum dispensare possit in lege Superioris, super his, in quibus potest cum subditis, ex potestate sibi, & officio suo à Superiore commissa? R. posse, nisi expressè prohibeatur. Hanc potestatem Superior subordinato non tantum quoad suos subditos, sed etiam quoad suam personam concedere potuit; & sic factum esse, ubi non est expressa prohibitio, rationabiliter suadetur ex eo, ne Superiores deterioris conditionis dicantur, quam subditi; ita Sanchez l. 8. matr. D. 3. n. 9. Suarez l. 6. de legib. c. 12. n. 12.

n. 12. & alij. Hanc doctrinam cum citatis Authoribus Castropalaus P. 1. tr. 3. D. 6. p. 7. §. 1. n. 3. extendit ad Prælatos Regulares, cujusmodi sunt Generales, Provinciales, Priores, Rectores, Vice-Rectores, & qui illorum vices in absentia gerunt; eò quòd hi omnes, in suos subditos jurisdictionem habeant quasi Episcopalem, subjungens, hanc esse expressam sententiam D. Thomæ 2. 2. q. 185. a. 8. Et ratio est, quia nullo jure cautum est, ne Superior secum dispense in his, in quibus potest cum subditis, quando id expressè illi non est prohibitum.

1107. Dices: nemo in se ipsum potest jurisdictionem exercere, & sibi ipsi subjici; at dispensatio est actus jurisdictionis; ergo maj. prob. 1. ex c. *Per nostras, de jure patronat.* ibi: *nullus se ingerere debet Ecclesiastica prelationis officii.* 2. ex c. *fin. de Institutionibus*, ubi dicitur, quòd, qui beneficiũ conferre potest, *non possit se ipsum instituere, cum inter dantem, & accipientem debeat esse distinctio personarum.* 3. ex Clement. II. *de reb. Eccles. non alienand.* ubi valet unio facta alteri Ecclesiæ de consensu Episcopi, & Capituli; non autem facta ipsi Capitulo, eò quòd in propria causa nemo sibi jus dicere possit. 4. denique quia *nec tutor in rem suam auctor fieri potest*, ut dicitur L. 1. ff. *de auctorit. & consensu tutor.* 5. denique, quia aliàs secum dispensare posset in censuris à se contractis.

1108. Ante responsionem not. nos non dicere *indefinitè*, Superiorem posse omnia circa se, quæ potest circa subditos suos, sed solum, ipsum posse dispensare secum *in lege Superioris*, in qua potest cum suis subditis; quod etiam extenditur ad vota, & juramenta, propter eandem rationem, quam attulimus n. 1106. Not. 2. jurisdictionem esse multiplicem; unam contentiosam, de qua n. 98. & hæc porrigitur ad diversos actus, à quibus denominatur, qualis est *legislativa, coactiva, judicialis* inter partes, decidendò causas, ferendò sententiam condemnatoriam, vel absolutoriam &c. quibus positis: Resp. ad object. cum dist. maj. nemo in se ipsum potest jurisdictionem *contentiosam* exercere, C. maj. *voluntariam*, N. maj. *universaliter*; dist. min. sed dispensatio in lege, voto, vel juramento, est actus jurisdictionis *volun-*

taria, C. min. *contentiosa*, N. min. & conseq. dixi *N. maj. universaliter*; quia concedo, quòd nemo in se ipsum exercere possit jurisdictionem *etiam voluntariam*, quando materia est ambitiosa, & fraudibus subjecta, cujusmodi sunt casus, de quibus procedunt jura pro majoris probatione allata, ut mox dicemus. Quare

Ad c. *Per nostras, de jure patronat.* 1109. & verum esse, quòd actus *presentationis*, qui competit Patrono, sit actus jurisdictionis voluntariæ; & tamen nullus se presentare possit ad personatum alicujus Ecclesiæ, quantumcunque idoneus sit, & quibuscunque studijs, & meritis adjuvetur, ut expressè dicitur in textu *c. cit.* sed hoc nihil est contra id, quòd asserimus. Nam 1. actus hic prohibitus non est *dispensatio in lege*, de qua procedit conclusio nostra. 2. quia casus hujus capituli est *in materia ambitiosa*, ut expressè notat gloss. *in cit. c. V. Ingerere*, quæ intervenit in immodico appetitu honoris, potestatis, vel dignitatis, non attendendò ad alios; cui sæpe miscetur cupiditas, quæ est in lucris terrenis, ut notat Pereyra *in Elucid. n. 1524.*

Ex hoc sequitur, cum in ejusmodi materia, ad exercitium jurisdictionis voluntariæ Ecclesiæ petit *realem distinctionem personarum dantis, & accipientis*; id non esse ex natura rei, cum in multis sufficiat distinctio juridica, qualis fuit in Christo satisfaciante pro peccatis nostris Deo; idem enim Christus erat, qui satisfecit, quatenus voluntariè in se suscepit onus solvendi debitum ex offensa Dei contractum ab hominibus; & simul fuit is, cui satisfactio dari debuit, nempe Deus: sed solum esse constitutione Ecclesiæ, cavere volentis ambitionem, & terrenorum cupiditatem, prout colligitur ex *c. in scripturis*, 8. q. 1. & *c. Si is, qui*, 1. q. 6.

Ad c. *fin. de Institut.* R. C, quòd ibi dicitur, *Custodem*, postquam electus fuit ad Abbatiam tunc vacantem, non potuisse de jure retinere *custodiam*; causam reddit in textu Pontifex; *quia donare custodiam, seu officium custodis in ea Ecclesia pertinebat ad ipsum Abbatem*, quo casu si Custos, factus Abbas, adhuc retinuisse custodiam, idem sibi ipsi donasset, quòd fieri non potest; unde factum, quòd in tali casu requiratur inter donantem, & accipientem distinctio personalis.

1112. Responderi etiam potest cum Abbate in cit. c. *Ad nostras*, n. 5. & c. *Ex literis*, de probat. à n. 11. assignatam à Pontifice rationem in hoc textu, quòd *debeat esse personalis distinctio inter dantem, & accipientem*, non esse generaliter accipiendam; sed tantum *in ea materia beneficiorum*; cum non sit conveniens, ut Prælati, beneficiorum distributor, sibi ipsi conferat, tum ad cavendam terreni lucri cupiditatem; tum beneficiorum in una persona pluralitatem; cum per hoc divinus cultus diminuatur. Eandem solutionem habet id, quod adducitur ex cit. Clem. II. & L. 1. loquitur enim solum *in certa, non autem ea materia*, de qua in præfens quæstio est. Ad hoc autem, quod in fine object. n. 1107. dicitur, sequi, quòd Superior valens subditos suos liberare à censuris, etiam posset se ipsum. R. N. sequam censuræ tolli non possunt nisi *absolutione*; absolutio autem est quædam *sententia, & actus jurisdictionis contentiosæ*, quæ non exercetur in se ipsum, sed in alium; nemo enim à se ipso cogi, sententiarum, absolvi, aut condemnari potest.

1113. Instabis: ergo saltem se absolvi poterit ab irregularitate, depositione, & alijs inhabilitatibus, à quibus potest suos subditos. R. cum distinctione, & concedo illatum, quando ea, de quibus loquitur, sunt ab ipso jure non præcisè ad Prælatos restricta; non autem, quando sunt per sententiam ab homine, vel à jure tantum pro Prælati. Ratio primi est, quia altior Superior potuit subordinato committere vices suas, ut cum suis subditis, & secum ipso dispense in omnibus pœnis, & irregularitatibus, quæ sunt à jure communiter, hoc est, non præcisè ad Prælatos restricta; & ne deterior sit subditis, sic concessisse merito præsumitur. Ratio secundi est, quia præsumi non potest potestas Prælati ab altiori Superiore commissa, quòd Prælati immediatè, aut mediatè per alium à se electum, possit se liberare à pœnis præcisè restrictis ad Prælatos; ex hoc enim ei negato non evaderet deterior subditis quoad communem favorem; imò probabilius est, nec commissam illis potestatem dispensandi cum subditis in his, quæ per sententiam specialiter latam ab homine incurruntur; cum hoc obstet virtuti coactivæ, quam habet imponens

ejusmodi pœnas, quin communiter eam alijs committant.

1114. Ad id, quod dicitur, neminem sibi subijci, quod tamen fieri deberet, si Superior secum ipso dispensare posset in aliquo. R. id fallere quoad actus jurisdictionis voluntariæ, ut præmissum est; nec universim procedere spectatà naturâ rei; sed solum in certis casibus; in alijs autem solum dispositione juris. Deinde ad summum sequitur, quòd Superior, & subditus, dans, & accipiens, in casu præfentis controversiæ non possit esse idem realiter, & juridicè; secus, idem realiter, sed non juridicè. Nam Superior liberans communitatem aliquam, seu dispensans in aliqua lege, potest eo ipso etiam gaudere tali dispensatione, tanquam pars communitatis dispensatæ; & tamen in quantum dispensans, & dispensatus, est idem realiter, sed non juridicè. Sic, cum Episcopus in sua diecesi dispensat cum communitate, ut non teneatur jejuna in pervigilio S. Mathiæ, incidente in feriam tertiam dierum antecineralium, & satisfaciatur Sabbato antecedente Dominicam Quinquagesimæ, licitè non jejuna cum dicta communitate illâ feriâ tertiam; quia in quantum pars communitatis dispensatæ non consideratur ut Superior communitatis.

§. II.

An, & qualiter Superior loci dispensare possit cum vagis, & forensibus?

1115. **D**E vagis communis tenet, eos posse dispensari ab eo loci Superiore, ubi actu sunt; quia, cum non habeant certum domicilium, seu habitationem permanentem, vi cuius certo Superiore permanenter subditi sint, ratione transitus per locum aliquem, subijciuntur Superiore loci, in quo transeunter sunt; ergo in quibus dispensare potest cum suis subditis, in ijs etiam dispensare poterit cum vagabundis; ita Sanchez l. 3. de matrim. D. 25. n. 5. Lessius l. 2. de Just. c. 40. D. 18. n. 121. Et ideo n. 582. tanquam probabilius tenuimus, vagos teneri etiam legibus municipalibus locorum, per quæ transeunt.

1116. Difficultas est de forensibus, & peregrinis. Nam aliqui tenent, peregrinos, & forenses,